

การคุ้มครองค่าเสียหายการค้า

นางสาว ดวงพร เลิศวงศ์ธวัชวาล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-632-298-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การคุ้มครองค่านิยมในเครื่องหมายการค้า

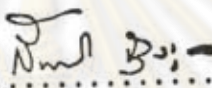
โดย นางสาวดวงพร เลิศวงศ์ชัชวาล

ภาควิชา นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์อิชชัย คุณผลศิริ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาคำหลักสูตรบริษัทยาสูบแห่งชาติ

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ ภูงสุวรรณ)
คณะกรรมการลอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ชวลิต อักถศาสตร์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์อิชชัย คุณผลศิริ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ลุชาติ ธรรมาทักข์กุล)

..... กรรมการ
(อาจารย์บุตมา เตชะวณิช)

ศูนย์วิทยุโทรคมนาคม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ดวงพร เลิศวงศ์รัชกาล : การคุ้มครองค่านิยมในเครื่องหมายการค้า (PROTECTION OF GOODWILL IN TRADEMARKS) อ. ทักษิณา : รศ. รัชชัย สุภผลศิริ, 210 หน้า, ISBN 974632-298-2

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีการคุ้มครองค่านิยมในเครื่องหมายการค้าของต่างประเทศ พร้อมทั้งศึกษาและวิเคราะห์การคุ้มครองค่านิยมในเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายไทย ตลอดจนศึกษาแนวทางในการนำแนวคิดต่างประเทศมาปรับใช้กับกฎหมายไทย

ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดการคุ้มครองค่านิยมในเครื่องหมายการค้าอันได้แก่ แนวคิดเรื่องการแข่งขันอันไม่เป็นธรรมในทางการค้า การแสวงหาผลประโยชน์จากค่านิยมในเครื่องหมายการค้า และการเสื่อมทอน (Dilution) ของเครื่องหมายการค้า เป็นแนวคิดที่สามารถใช้เพื่อความคุ้มครองแก่ค่านิยมในเครื่องหมายการค้าได้เป็นอย่างดี โดยแนวคิดเรื่องการแข่งขันอันไม่เป็นธรรมในทางการค้า จะป้องกันมิให้มีการใช้เครื่องหมายการค้า อันก่อให้เกิดความสับสนหลงผิด การเข้าใจผิด, และการลดความน่าเชื่อถือของคู่แข่งฝ่ายตรงข้าม ส่วนแนวคิดเรื่องการแสวงหาผลประโยชน์จากเครื่องหมายการค้า ป้องกันมิให้มีการนำเครื่องหมายการค้าไปใช้อย่างไม่เหมาะสมอันเป็นการแสวงหาผลประโยชน์จากค่านิยมและชื่อเสียงในเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่น ส่วนแนวคิดในเรื่องการเสื่อมทอนของเครื่องหมายการค้า จะป้องกันมิให้มีการนำเครื่องหมายการค้าไปใช้ อันจะทำให้เครื่องหมายการค้าเกิดการเสื่อมทอนในคุณค่า การเสื่อมเสียชื่อเสียงหรือการสูญเสียลักษณะบ่งเฉพาะและกลายเป็นคำสามัญ สำหรับการคุ้มครองค่านิยมในเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายไทยในปัจจุบัณอยู่ภายใต้กฎหมายพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และประมวลกฎหมายอาญา อย่างไรก็ตามการนำกฎหมายดังกล่าวมาปรับใช้ยังคงมีข้อจำกัดบางประการในการคุ้มครองค่านิยมในเครื่องหมายการค้าอันได้แก่ 1. กรณีเป็นการใช้เครื่องหมายการค้ากับสินค้าที่มีลักษณะแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงกับสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้ 2. การปฏิเสธการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตาม ม.8 (11) 3. การให้ความคุ้มครองเรื่องการลวงขาย 4. กรณีเป็นการใช้เครื่องหมายการค้าโดยไม่ก่อให้เกิดความสับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิดและความเป็นเจ้าของสินค้า 5. การให้ความคุ้มครองการละเมิดเครื่องหมายการค้าตาม ม.420 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อย่างไรก็ตามหากได้มีการนำเอาแนวคิดการคุ้มครองค่านิยมในเครื่องหมายการค้าของต่างประเทศมาปรับใช้ได้ด้วยการตีความกฎหมาย โดยไม่ขัดและสามารถให้ความคุ้มครองแก่ค่านิยมในเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายไทยได้ดีและเหมาะสมยิ่งขึ้นกับหลักกฎหมายที่มีอยู่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิติ น. & กวพร เลิศวงศ์รัชกาล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C570223 : MAJOR LAW

KEY WORD: TRADEMARKS / PROTECTION TRADEMARK 'S GOODWILL

DUANGPORN LERTWONGCHATCHAWAL : PROTECTION OF GOODWILL IN TRADEMARKS.

THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. THATCHAI SUPAPHONSIRI, Ph. D. 210PP.

ISBN 974-632-298-2

This research has the objective to study and analyst the concepts and theories of protection trademark 's goodwill in (other) countries and also study and analyst a protection of goodwill in trademarks under Thai law including the possibility to apply such concept with the Thai law

The concept of protection of goodwill in trademark are ; the concept of trademark and unfair competition which prevent unauthorized use which create confusion, misleading and discrediting competitors, the concept of misappropriate use of trademark goodwill which prevent unauthorized user use a mark so as to benefit from goodwill, the status or social image associations that the mark has developed and the concept of trademark dilution which protects against unauthorized use of trademark absent competition or likelihood of confusion but dilute the uniqueness and distinctive ability of the mark, larnish degrade or generic owner 's mark become known as the common descriptive name of a product. Under Thai law, protection trademark 's goodwill will use trademark Act Ac 1991, civil code and penal code. However, there are still some limitation which are; 1. Use of trademark with entirely different product from the registered products of the owner 's mark. 2. Refusing to register trademark under section 8 (11) of trademark Act Ac 1991. 3. Passing off is protection. 4. The use without confusing consumers use to the source of goods involve. and 5. Trademark infringement under section 420 of the civil code. Anyway, to apply the said concepts by interpretation Thai law will not cause any conflict and will be able to grant an appropriate protection of goodwill in trademark.

ศูนย์วิทยุบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา LAW

สาขาวิชา LAW

ปีการศึกษา 1994

ลายมือชื่อนิติ น.ธ กวพร เอ็มวงศ์ชัชวาล

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของรองศาสตราจารย์ อัสชัย ศุภผลศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ สำนักงานกฎหมายคาเนนสมเกียรติ และบุญมา จำกัด ซึ่งได้ให้ความอนุเคราะห์ในการค้นคว้าเอกสารอ้างอิงในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยตระหนักเป็นอย่างดีว่า การวิจัยจะไม่สามารถสำเร็จลุล่วงได้หากผู้วิจัยมิได้รับความอนุเคราะห์ที่กล่าวพร้อมกันนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณเกียรติ พูนสมบัติเลิศ ทนายความประจำสำนักงานฯ และทนายความท่านอื่น ๆ ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดการวิจัย

นางสาวดวงพร เลิศวงศ์ชัชวาล

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๕
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
บทที่ 1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐาน.....	4
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	4
ขอบเขตและวิธีดำเนินการวิจัย.....	5
บทที่ 2. ค่านิยม (Good Will).....	7
ค่านิยมในเครื่องหมายการค้าเกิดขึ้นได้อย่างไร.....	17
ความหมายของค่านิยม.....	21
ความสำคัญของค่านิยมในระบบกฎหมาย.....	25
สภาพภาพของค่านิยมภายใต้กฎหมาย.....	27
ก. เป็นทรัพย์สินที่ไม่มีรูปร่าง.....	28
(intangible asset)	
ข. ติดอยู่กับตัวเครื่องหมายการค้า.....	33
(associate with trademark)	
ขอบเขตของสิทธิในทรัพย์สิน.....	35

ความจำเป็นในการให้ความคุ้มครองค่านิยม.....37

ก. เหตุผลทางด้านเจ้าของเครื่องหมายการค้า

ข. เหตุผลทางด้านสาธารณชนและผู้บริโภค

บทที่ 3 แนวคิดในการให้ความคุ้มครองค่านิยมทางการค้าในเครื่องหมายการค้า.....39

แนวคิดในการให้ความคุ้มครองการกระทำอันไม่เป็นธรรมในทางการค้า

อันเกี่ยวเนื่องด้วยเครื่องหมายการค้า(Trademark and Unfair Competition)

1.1 ความเป็นมาของกฎหมายการกระทำอันไม่เป็นธรรมในทางการค้า.....43

1.2 ความหมายของการกระทำอันไม่เป็นธรรม.....47

1.3 ความแตกต่างของแข่งขันอันไม่เป็นธรรมกับการละเมิด.....48

1.4 ลักษณะของการกระทำที่เป็นการแข่งขันอันไม่เป็นธรรมในทางการค้า.....52

ก. การกระทำที่ก่อให้เกิดการสับสนหลงผิด.....53

(Causing Confusion)

ข. การกระทำอันก่อให้เกิดการเข้าใจผิด.....55

(Misleading)

ค. การกระทำอันทำให้ความน่าเชื่อถือของคู่แข่งทางการค้าลดลง.....56

(Discrediting Competitor)

แนวคิดในการป้องกันการแสวงหาประโยชน์จากค่านิยมในเครื่องหมายการค้า.....57

โดยมิชอบ (Misappropriation of Trademark Goodwill)

2.1 ลักษณะของการกระทำที่เป็นการแสวงหาประโยชน์จากค่านิยม.....60

ในเครื่องหมายการค้า (Taking Undue Advantage of Another's Achievement)

2.1.1 การใช้ประโยชน์จากชื่อเสียงของบุคคลอื่น.....61

(Exploitation of Another's Reputation)

ก.	การใช้ประโยชน์จากเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่น.....	62
	(Capitalization)	
ข.	การใช้ค่านิยมในเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นเพื่อ.....	63
	ลวงให้ผู้บริโภคหลงหลง (Capture)	
2.1.2	การเลียนแบบความสำเร็จของบุคคลอื่น.....	69
2.1.3	การโฆษณาเปรียบเทียบ.....	72
	(Comparative Advertising)	
2.2	กฎหมายที่นำมาใช้ในการให้ความคุ้มครองการกระทำอันไม่เป็นธรรม.....	74
	ทางการค้าและการแสวงหาประโยชน์จากค่านิยมโดยมิชอบ	
2.2.1	การให้ความคุ้มครองโดยใช้กฎหมายพิเศษ.....	75
2.2.2	การให้ความคุ้มครองโดยใช้หลักกฎหมายทั่วไป	
ก.	การให้ความคุ้มครองโดยใช้หลักเรื่องลวงขาย.....	83
	(Passing off)	
ข.	การให้ความคุ้มครองโดยใช้หลักเรื่องการสวมตงเท็จ.....	87
	(Misrepresentation)	
2.2.3	การให้ความคุ้มครองโดยการรวมทั้งสองรูปแบบ.....	90
	แนวคิดในการให้ความคุ้มครองการเสื่อมทอนของเครื่องหมายการค้า.....	95
	(Trademark Dilution)	
3.1	ความหมายของการเสื่อมทอน.....	96
3.2	ความเป็นมาของแนวคิดเรื่องการเสื่อมทอน.....	104
3.3	ความเป็นมาของแนวคิดเรื่องเสื่อมทอนของเครื่องหมายการค้า.....	105
	ในประเทศสหรัฐอเมริกา	
3.4	ทฤษฎีทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองการเสื่อมทอน.....	110
ก.	ทฤษฎีการนำเบ้ใช้ันก่อนให้เกิดการเสื่อมทอน	
	(Dilution Doctrine)	

ข. ทฤษฎีการขยายขอบเขตความน่าจะเป็น
(Expansion of Likelihood)

3.5 ลักษณะการกระทำอันก่อให้เกิดการเสื่อมทอนของเครื่องหมายการค้า.....112

3.5.1 การเสื่อมทอนคุณค่า115
(Evaluation Dilution)

 ก. การนำใบใช้ฉันทาให้เกิดการเสื่อมเสีย.....115

 ข. เจื่อนไขเนกาทำให้ความคุ้มครองการเสื่อมทอนของ.....116
 เครื่องหมายการค้าอันเนื่องมาจากการเสื่อมเสียชื่อเสียง

3.5.2 การเสื่อมทอนแบบดั้งเดิม124
(Typicality dilution)

 การให้ความคุ้มครองการนำใบใช้ฉันทาให้เกิดการเคลือบคลุม...126

3.5.3 การเสื่อมทอนจากการสูญเสียลักษณะบ่งเฉพาะ130
(Dilution by genericization)

 การให้ความคุ้มครองการเสื่อมทอนของเครื่องหมายการค้า.....131
 จากการสูญเสียลักษณะบ่งเฉพาะ และกลายเป็นคำสามัญ

บทที่ 4 กฎหมายไทยกับการให้ความคุ้มครองคำนิยาม.....139

การให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่ได้รับการจดทะเบียน.....140

4.1.1 การคุ้มครองทางแพ่ง

 ก. พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า.....140

 ข. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....142

 1). หลักเรื่องละเมิด

 2). หลักสุจริต

4.1.2 การคุ้มครองทางอาญา.....147

 ก. ความผิดฐานเอาเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นมาใช้.....147

ข. ความผิดฐานปลอมเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่น.....	148
ค. ความผิดฐานเลียนเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่น.....	149
การให้ความคุ้มครอง เครื่องหมายการค้าที่ไม่ได้จดทะเบียน.....	150
4.2.1 การคุ้มครองในทางแพ่ง.....	151
4.2.2 การคุ้มครองในทางอาญา.....	154
การให้ความคุ้มครอง เครื่องหมายการค้าที่มีชื่อเสียง.....	154
อุปสรรคในการให้ความคุ้มครองแก่คำนิยามในเครื่องหมายการค้าตามกฎหมายไทย....	157
4.4.1 กรณีเป็นการใช้เครื่องหมายการค้ากับสินค้าที่มีลักษณะแตกต่าง.....	159
อย่างสิ้นเชิงกับที่ได้สินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้	
4.4.2 การปฏิเสธการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า.....	165
ตามมาตรา 8 (11)	
4.4.3 การให้ความคุ้มครอง เรื่องการลวงขาย.....	166
4.4.4 กรณีเป็นการใช้เครื่องหมายการค้าโดยไม่รู้ตัว.....	168
เกิดความสับสนหลงผิดในแหล่งกำเนิดและความเป็นเจ้าของสินค้า	
4.4.5 การให้ความคุ้มครองการละเมิดเครื่องหมายการค้า.....	172
การนำแนวคิดในการให้ความคุ้มครองคำนิยามมาใช้.....	173
4.5.1. แนวคิดเรื่องการกระทำอันเป็นการแข่งขันอันไม่เป็นธรรม.....	173
4.5.2 แนวคิดเรื่องการแสวงหาประโยชน์จากคำนิยามในเครื่องหมายการค้า... 175	
ก. การใช้มาตรา 421 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	
ข. การใช้มาตรา 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	
4.5.3 แนวคิดเรื่องการเสื่อมทอนของเครื่องหมายการค้า.....	177
4.5.3.1 การนำทฤษฎีการนำเบ้ใช้อันอาจจะก่อให้เกิดการเสื่อมทอน	
4.5.3.2 เกณฑ์ในการพิจารณาการเสื่อมทอนของเครื่องหมายการค้า	

- 4.5.3.3 การนำทฤษฎีการขยายขอบเขตความน่าจะเป็นลงผิด
- 4.5.3.4 การให้ความคุ้มครองการ เลื่อมทอนแก่ เครื่องหมายการค้า
- 4.5.3.5 บทบัญญัติที่น่าอาจจะนำมาพิจารณาในการบัญญัติกฎหมาย
เกี่ยวกับการ เลื่อมทอนของ เครื่องหมายการค้า
- 4.5.3.6 การใช้มาตรา 420 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- 4.5.3.7 การใช้มาตรา 438 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

บทที่ 5 บทสรุปและ เสนอแนะ	186
รายการอ้างอิง	204
ประวัติผู้เขียน	210

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย